

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3015/2017
07.02.2018 . године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Весне Субић, Биљане Драгојевић, Миломира Николића и Слађане Накић Момировић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Владимир Стошић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж бр. 5302/17 од 17.08.2017. године, у седници већа одржаној дана 07.02.2018. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гж бр. 5302/17 од 17.08.2017. године, као изузетно дозвољеној.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Вишег суда у Београду Гж бр. 5302/17 од 17.08.2017. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П бр. 25669/2016 од 14.02.2017. године усвојен је тужбени захтев тужиле и обавезана тужена да тужиљи, на име мање исплаћене накнаде и награде за вршење дужности судије поротника за период од 01.05.2004. године до 31.07.2010. године исплати појединачно наведене месечне износе, са припадајућом законском затезном каматом, све ближе наведено у овом ставу изреке. Ставом другим изреке обавезана је тужена да тужиљи, на име трошкова парничног поступка, исплати износ од 88.553,00 динара.

Пресудом Вишег суда у Београду Гж бр. 5302/17 од 17.08.2017. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П бр. 25669/16 од 14.02.2017. године у ставу првом изреке, па је одбијен тужбени захтев тужиле АА из ..., да се обавезе тужена Република Србија – Министарство правде, да тужиљи на име дуга по основу разлике између накнаде за обављање дужности судије поротника, обрачунате у складу са чланом 6. Одлуке о накнадама и наградама судијама поротницима („Сл.гласник РС“, бр. 86/02) и исплаћене накнаде за период почев од 01.05.2004. године до 31.07.2010. године, исплати

појединачне износе ближе наведене у овом ставу за сваки месец са законском затезном каматом почев од доспелости сваког појединачног износа па до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке преиначено је решење о трошковима садржано у ставу другом изреке првостепене пресуде, па је обавезана тужила да туженој, на име накнаде трошкова парничног поступка, плати износ од 6.000,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема преписа пресуде.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужила је изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права, с тим што је предложила да се ревизија сматра изузетно дозвољеном, применом члана 404. ЗПП, ради уједначавања судске праксе.

По оцени Врховног касационог суда, у конкретном случају испуњени су услови за одлучивање о ревизији тужиле као изузетно дозвољеној, у смислу одредбе члана 404. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11..55/14), ради уједначавања судске праксе у погледу правног основа потраживања, а самим тим и у погледу застарелости потраживања, у споровима у којима тужиоци (лица која су обављала дужност судије поротника) траже да им Република Србија накнади разлику између исплаћене накнаде и награде и накнаде и награде која им припада на основу члана 6. Одлуке о накнадама и наградама судијама поротницима („Службени гласник РС“, бр. 86/02).

Наиме, према ставу израженом у пресуди Окружног суда у Пожаревцу Гж бр. 437/2009 од 27.03.2009. године, која је приложена уз тужбу, основ потраживања тужиоца у истој чињенично правној ситуацији је дуг, а застарелост потраживања се цени у смислу члана 371. Закона о облигационим односима (10 година).

Према ставу израженом у побиијаној пресуди основ потраживања је такође дуг, али као повремено потраживање, у смислу члана 372. став 1. Закона о облигационим односима, у ком случају је застарелост потраживања три године од доспелости сваког појединог давања.

Врховни касациони суд је у својим одлукама (нпр. Рев 1320/2014 од 18.12.2014. године) прихватио став Вишег суда у Нишу према коме је основ потраживања у истој чињенично правној ситуацији накнада штете због неправилног рада државног органа, а рок застарелости потраживања прописан је чланом 376. Закона о облигационим односима. Такво схватање је заузео и Апелациони суд у Београду на седници Грађанског одељења одржаној дана 25.04.2016. године, према коме је правни основ тужиочевог потраживања накнада штете и тужена је одговорна за штету коју је проузроковао њен орган, у ком случају је рок застарелости ових потраживања прописан чланом 376. Закона о облигационим односима.

Због различитих ставова судова Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао побиијану пресуду, у смислу члана 408. Закона о парничном поступку, па је утврдио да ревизија тужиле није основана.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је обављала поротничку дужност, као судија поротник у Првом општинском суду у Београду и Првом основном суду у Београду у периоду почев од јануара 2003. до јула 2010. године. Налазом и мишљењем вештака финансијске струке утврђено је да је тужена тужили, на име накнаде и награде исплатила мање износе за сваки месец појединачно према броју дана и броју часова обављања дужности поротника, неправилно примењујући Одлуку о накнадама и наградама судијама поротницима („Службени гласник РС“, бр. 86/2002). Тужила је поднела тужбу у овој правној ствари дана 06.08.2014. године.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужбени захтев основан, а одлучујући о приговору застарелости потраживања истакнутом од стране тужене првостепени суд је оценио да је овај приговор неоснован, јер се у конкретном случају примењује одредба члана 371. Закона о облигационим односима, која предвиђа општи рок застарелости, будући да поротничка накнада и награда нису повремена потраживања, јер доспевају одмах, а не у годишњим или другим размацима, због чега је усвојио тужбени захтев. Према оцени другостепеног суда, првостепени суд је на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право примењујући општи рок застарелости потраживања из члана 371. Закона о облигационим односима, јер се у конкретном случају ради о потраживању повремених давања из члана 372. Закона о облигационим односима, која доспевају годишње или у краћим размацима времена и која застаревају за три године од доспелости сваког појединог давања. С обзиром да су у конкретном случају неисплаћени износи који се односе на награде и накнаде по основу вршења дужности судија поротника застарели, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев, као неоснован.

Врховни касациони суд оцењује да потраживање тужиле јесте застарело, али да основ потраживања није дуг, нити потраживање тужиле представља повремено потраживање из члана 372. Закона о облигационим односима.

У повремена новчана давања спадају давања чија је висина унапред позната (станарине, закупнине и друга) на која затезна камата тече од дана када је суду поднет захтев за њихову исплату, а не и накнаде чији се износ унапред не зна, а на које затезна камата тече од падања дужника у доцње. Висина накнада и награда за рад судија поротника није унапред позната, већ се обрачунава у зависности од времена у коме је судија поротник био ангажован (присуство на суђењима и учествовање у доношењу одлука). При томе, чињеница да је неко лице изабрано за судију поротника не значи да ће у сваком случају бити и ангажовано од стране суда за обављање поротничке дужности, а ако буде ангажовано, не значи да ће дужност судије поротника обављати у тачно одређеним временским интервалима (сваког месеца или у дужим временским интервалима). Због тога се потраживања награде и накнаде за рад судија поротника не могу сврстати у повремена потраживања.

Поступање органа за чији рад одговара држава и правилност њиховог рада оцењује се, по одредби члана 172. Закона о облигационим односима, према

прописаним правилима поступка за рад органа и околностима конкретног случаја. Незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту, као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Неправилан рад службеног лица или органа је чињење или нечињење противно уобичајеном или прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима неког лица.

Према оцени Врховног касационог суда правни основ потраживања у конкретном случају је накнада штете и Република Србија је одговорна за штету коју је проузроковао њен орган незаконитим и неправилним радом (неправилним обрачуном висине награде и накнаде за обављање рада судије поротника), у ком случају је рок застарелости ових потраживања прописан чланом 376. Закона о облигационим односима. Пошто потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају за пет година од када је штета настала, у конкретном случају потраживање тужиље јесте застарело. Наиме, тужба је поднета 06.08.2014. године, а тужиља потражује неисплаћене накнаде и награде за рад судије поротника за период од 01.05.2004. године до 31.07.2010. године. С обзиром да је тужиљи последња награда и накнада исплаћена у јулу месецу 2010. године, када је тужиља могла да зна да јој награде и накнаде нису правилно обрачунате, односно да јој је исплаћен мањи износ од припадајућег, до дана подношења тужбе истекао је субјективни рок од три године из члана 376. став 1. Закона о облигационим односима, због чега је потраживање тужиље застарело у целини.

Из наведених разлога, на основу члана 414. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу другом изреке пресуде.

**Председник већа-судија
Љубица Милутиновић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић